

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/V/KSO/2005/101

BETREFT: Secundair onderwijs: Solidariteitsbijdrage voor het arbeidsgeneeskundig onderzoek bij stages.

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangst: 31.05.2005

1.2 Verzoeker

Ouder van een leerling.

1.3 CZB

Een mail werd ontvangen op het secretariaat van de Commissie zorgvuldig bestuur op 31.05.2005. De vraag werd op 06.06.2005 op de agenda van 06.06.2005 en in voorzetting op de agenda van 28.06.2005 van de Commissie gezet, zodat een communicatie over de zittingsdag niet tijdig kon verlopen.

2. STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

Als leerling van het vijfde jaar jeugd en gehandicaptenzorg moet er een stage doorlopen worden. In sommige instellingen waar de leerlingen stage lopen, moeten zij ook een geneeskundig onderzoek ondergaan.

Die instellingen rekenen de kostprijs door aan de scholen. Afhankelijk van de instelling en het onderzoek ligt de kostprijs hiervan tussen 35 en 100 euro.

Volgens de school is hierdoor een willekeurige ongelijkheid ontstaan in de kostprijs van de stages voor de leerlingen.

Na overleg tussen directie, stagecoördinatie en participatieraad werd besloten hier een solidariteitsfonds voor op te richten.

Betreffende leerling heeft dit onderzoek niet moeten ondergaan en omdat zij met het oog op haar stage, zelf op eigen kosten een griepvaccin liet toedienen. Daarom voelt de ouder van de leerling zich niet verplicht deze bijdrage te betalen.

Vorige week stuurde de rekendienst van de school een rappel om erop te wijzen dat er nog openstaande rekeningen waren.

Kan de school verplichten deze solidariteitsbijdrage te betalen en wat zijn de mogelijke gevolgen als de ouder weigert deze bijdrage te betalen?

3. ZITTING COMMISSIE

3.1 Datum en uur

6 juni 2005, 14u en 28 juni 2005, 13u30

3.2 Kamer

Kamer bevoegd voor secundair onderwijs, deeltijds kunstonderwijs, volwassenenonderwijs, centra voor leerlingenbegeleiding

3.3 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met en artikel 3 van het ministerieel besluit van 27.09.2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Ernest Duys, voorzitter.

Walter Cools, Paul De Winne, Raf Verstegen, Jean Dujardin.

3.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

Geen.

4. ADVIES VAN DE COMMISSIE

4.1 Regelgeving

* Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele rechten van 19 december 1966. Artikel 13. De Lid-Staten maken het middelbaar onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs, voor ieder beschikbaar en algemeen toegankelijk.

* Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989. Artikel 28 bepaalt dat de Lid-Staten het recht erkennen van het kind op onderwijs en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, ervoor zorgen de ontwikkeling van het secundair onderwijs aan te moedigen voor ieder kind, beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken en passende maatregelen te nemen zoals de invoering van gratis onderwijs en het bieden van financiële bijstand indien noodzakelijk.

* Grondwet. Artikel 24 bepaalt dat de toegang tot het onderwijs kosteloos is tot het einde van de leerplicht (basis- en secundair onderwijs).

* 13 juli 2001 - Decreet betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek

Art.V.13 In het door de Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd voltijds secundair onderwijs en deeltijds beroepssecundair onderwijs kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd.

Na overleg binnen de participatieraad of de schoolraad bepalen schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend. Deze regeling wordt schriftelijk aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen meegedeeld.

* Omzendbrief SO 78 van 27 november 2001 betreffende het zorgvuldig bestuur in het secundair onderwijs.

4.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

4.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is rekening houdende met de aangehaalde feiten en de geldende regelgeving.

4.4 Advies

Internationale verdragen, de grondwet en de regelgeving secundair onderwijs voorzien dat er in het door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde secundair onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Er kan een bijdrage gevraagd worden aan de ouders, mits de regeling gevolgd wordt inzake overleg en informatie.

In zijn arrest 28/92 van 2 april 1992 heeft het Arbitragehof de tweedeling binnen het leerplichtonderwijs aanvaard: enerzijds kosteloze toegang voor het leerplichtonderwijs waarbij rechtstreekse of onrechtstreekse schoolgelden geen beperking mogen vormen en anderzijds het vragen van een bijdrage voor didactisch materiaal en voor bepaalde activiteiten, zonder dat deze de kosten van noodzakelijke en geleverde goederen of prestaties mag overschrijden.

De conclusie is dat er in het secundair onderwijs geen absolute kosteloosheid bestaat, wel kosteloze toegang. Voor onderwijsactiviteiten mogen aan ouders en meerderjarige leerlingen bepaalde kosten worden doorgerekend. Het is evident dat het om effectieve, aantoonbare en verantwoorde kosten van goederen en diensten moet gaan die in evenwichtige verhouding staan tot de eigenheid en de doelgroep van het secundair onderwijs.

De Commissie is van oordeel dat de school aan de ouders geen willekeurige bijdragen mag vragen. Het aanrekenen van kosten in de bijdrage dient reëel te zijn: enerzijds in overeenstemming met de door de school effectief gemaakte kosten en anderzijds voor goederen of diensten waarvan de betrokken leerling gebruik heeft gemaakt.

Dit betekent dat ouders enkel iets (goed, dienst) moeten betalen, dat de leerling ook effectief heeft ontvangen.

De onderwijsregelgeving voorziet verder dat de omvang van een bijdrage ter sprake komt via overleg in de participatieorganen en dat er afwijkingen zijn voor de minder gegoede ouders. Het schoolbestuur bezorgt na advies van de participatieorganen een duidelijke en volledige bijdrageregeling (o.a. kosten stage) aan de ouders. Het is daarbij de bedoeling van de bijdrageregeling dat ouders bij de start van het schooljaar een duidelijk zicht hebben op de kost die het nieuwe schooljaar meebrengt.

De federale regelgeving stelt dat de werkgever in het kader van de welzijnswetgeving (wet van 4 augustus 1996, het KB van 3 mei 1999 en KB van 21 september 2004) de verantwoordelijkheid draagt om het arbeidsgeneeskundig onderzoek (gezondheidstoezicht) te laten uitvoeren bij de start van de stage voor leerlingen van het onderwijs. De interne of externe dienst belast door de werkgever met het gezondheidstoezicht informeert de school over de resultaten van haar onderzoek. De dienst kan besluiten tot het overbodig zijn van gezondheidstoezicht, een passend gezondheidstoezicht, een specifiek gezondheidstoezicht en eventueel aanvullende preventiemaatregelen.

Met het KB van 21 september 2004 is het duidelijk dat de kosten van het gezondheidstoezicht voor stagiairs liggen bij de werkgever in de privé-sector. Hiervoor is een afzonderlijke tariefregeling opgesteld.

Voor zover er voor de onderwijssector kosten verbonden zijn aan het volgen van een stage in het bedrijfsleven dient er binnen onderwijs overleg te zijn. Het komt aan de deelnemers van het participatieproces (personeel, ouders, leerlingen) toe om in dit verband afspraken voor te stellen om net als voor de andere onderwijskosten in het secundair onderwijs, kosten ten laste te leggen van de ouders en leerlingen en/of de schoolbesturen. Afspraken rond stagekosten zijn terug te vinden in de bijdrageregeling die bij de aanvang van het schooljaar schriftelijk aan de ouders wordt bedeed. De Commissie vindt dat kosten voor stage in het bedrijfsleven door leerlingen van het secundair onderwijs ten laste kunnen zijn van de leerlingen of ouders en geen indirect inschrijvingsgeld vormen.

De Commissie wijst verder op haar advies van 5 april 2004 (CZB/V/KBO/2004/51).

Een solidariteitsbijdrage dient beschouwd te worden als een gift van de ouders aan het schoolbestuur en waarvan de ouders op elk moment kunnen beslissen de betaling stop te zetten. Een solidariteitsbijdrage kan nooit een verplichting zijn en dient na overleg in de participatieorganen, duidelijk in het schoolreglement vermeld te worden, ondermeer het vrijwillig karakter en de afwijkingen en verder transparant zijn ten aanzien van de ouders.

Leerlingen van ouders die niet wensen een solidariteitsbijdrage te betalen kunnen niet verstoken worden van deelname aan leren, opvoeden en onderwijsactiviteiten (stage). De Commissie kan niet aanvaarden dat een onenigheid tussen ouders en schoolbestuur over een vrijwillige solidariteitsbijdrage sanctionerend werkt door leerlingen te onthouden van leren en opvoeden.

De solidariteitsbijdrage moet ten allen tijde een vrijwillig karakter behouden. Het is eventueel de taak van het schoolbestuur om alle ouders te overtuigen van haar handelswijze.

Brussel, 28 juni 2005

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter